

ปกป้องเยาวชนไทยไม่ตกเป็นเหยื่อ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานการณและความสำคัญ

อตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง “วัยรุ่น” เป็นวัยอยากรู้อยากลอง จึงกลายเป็นเป้าหมายสำคัญของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่มุ่งทำกิจกรรม ส่งเสริมการตลาด กระตุ้นความรู้สึกอยากรู้อยากลอง อยากรับรู้ โด่งดังให้เยาวชนจำนวนมากกลายเป็น “นักดื่มหน้าใหม่”

มีงานวิจัยจำนวนมากระบุว่า การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดื่ม โดยผลการศึกษารื่องความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการบริโภค และผลกระทบของประเทศไทย ใน พ.ศ.๒๕๕๒ พบว่า คนกรุงเทพฯ ใช้เวลาเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย เฉลี่ยเพียง ๔.๕ นาที หรือสามารถเข้าถึงร้านที่จำหน่ายเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ได้ในระยะทางเฉลี่ยเพียง ๓๒๔ เมตรเท่านั้น และร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะผับ บาร์ ร้านนั่งดื่ม มักอยู่ใกล้สถานศึกษา จึงทำให้เยาวชนเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายและมากขึ้น

สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๘ เรื่อง ความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนอายุ ๑๕-๑๙ ปี ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยร้อยละ ๑.๗ ต่อปี เยาวชนกลุ่มอายุ ๑๕-๒๔ ปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๘.๑ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นานๆ ครั้ง และวัยรุ่นไทยจะเริ่มดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อายุเฉลี่ย ๒๐.๘ ปี โดยวัยรุ่นชายเริ่มดื่มเร็วกว่าวัยรุ่นหญิง สาเหตุหลักที่วัยรุ่นเริ่มต้นการดื่มเหมือนกันทั้งวัยรุ่นชายและ

หญิงคือ เพื่อเข้าสังคมและสังสรรค์ ร้อยละ ๔๑.๙ เลียนแบบเพื่อน หรือเพื่อนชวนดื่ม ร้อยละ ๒๗.๓ และอยากทดลองดื่ม ร้อยละ ๒๔.๔

บทบาทการดำเนินงานของ สสส.

แผนควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด สสส.ได้ขับเคลื่อน “มาตรการควบคุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา” เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเยาวชนเข้าสู่วงจรนักดื่มหน้าใหม่ โดยการสำรวจเรื่อง การกระจายตัวของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ใน พ.ศ.๒๕๕๒ ยังพบว่า ร้านค้ารอบสถานศึกษา จำนวน ๔๔ แห่ง ใน ๑๐ พื้นที่ มีร้านค้าถึง ๔๕ แห่ง หรือร้อยละ ๘๓.๓ ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีในชุดนักเรียนทั้งเพศชายและเพศ

หญิง ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีมาตรการและการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันที่เข้มข้นมากขึ้นด้วย

สสส.และภาคีเครือข่ายมุ่งให้ความสำคัญในการป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้เข้าสู่วงจรการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของเยาวชนไทยให้ห่างไกลจากปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้ยุทธศาสตร์สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา ในการสานงานเสริมพลังให้แก่ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ สสส. ในการลดอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทยใน พ.ศ.๒๕๖๓ ให้น้อยกว่า ร้อยละ ๒๗ โดยดำเนินการตามแนวทางยุทธศาสตร์โลกในการจัดการปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Global Strategy to Reduce the Harmful Use of Alcohol) และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติของประเทศไทย การขับเคลื่อนมาตรการควบคุมร้าน

จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดย สสส.ได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข พัฒนานโยบายสาธารณะ มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนผลักดันให้เกิดการบังคับใช้กฎหมาย และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สนับสนุนศูนย์วิจัยปัญหาสุรา พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร การสร้างองค์ความรู้ เพื่อผลักดันนโยบาย และสร้างความตระหนักแก่สังคม และพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคม อาทิ สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจสุรา เครือข่ายรณรงค์ป้องกันภัยแอลกอฮอล์ เครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ เพื่อรณรงค์ให้สังคมเกิด ความตระหนักถึงภัยร้าย ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความหนาแน่นของร้านเหล้ารอบสถานศึกษาที่มีผลต่อการเข้าถึงและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐ และเฝ้าระวังการกระทำผิดตามกฎหมาย ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยภาคประชาสังคม เพื่อสนับสนุนและส่งเสริม การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

ผลการดำเนินงาน

๑.ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ผลักดันให้เกิดการพัฒนากฎหมาย มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจน

เกิดการพัฒนาระบบเฝ้าระวัง และการบังคับใช้กฎหมาย โดยใช้องค์ความรู้เป็นฐานที่ชี้ชัดถึงโทษของการมีร้านค้า สถานบริการจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาอย่างเสรี เพื่อให้สังคมรับรู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดจากการมีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา และการละเมิดการจำกัดอายุบุคคลในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๒.ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม ดำเนินการเฝ้าระวังการทำตลาดของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ติดตามร้านค้า สถานบริการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ.๒๕๕๘ และตีแผ่การกระทำผิดกฎหมาย เพื่อให้สังคมตระหนักถึง ความหนาแน่นของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา และการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กและเยาวชน

๓.ร่วมกับศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ดำเนินการพัฒน่องค์ความรู้ หลักฐานทางวิชาการติดตามเฝ้าระวัง และประเมินผลมาตรการ การควบคุมร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา และผลักดันให้เกิดการบังคับใช้มาตรการให้เกิดประสิทธิผล เพื่อให้เกิดพื้นที่ปลอดภัยปกป้องเยาวชนให้ห่างไกลจากจุดเสี่ยง ลดปริมาณการดื่มและผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๔.สนับสนุนกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง เพิกถอนใบอนุญาตจำหน่ายสุราในเขตรอบสถานศึกษา จำนวน ๒๕๖ ราย (เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๙-เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๐) ส่งผลให้การออกใบอนุญาตจำหน่ายสุราทั่วประเทศ ลดลง ๑๓๔,๒๒๙ ฉบับ จาก พ.ศ.๒๕๕๘ จำนวน ๖๓๐,๑๓๙ ฉบับ ลดเหลือ ๔๙๕,๙๑๐ ฉบับ ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ทำให้มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยลง เยาวชนเข้าถึงได้ยากขึ้น

จากการดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วน สามารถป้องกันเยาวชนให้ห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยผลการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพในนักเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๙ พบว่า เยาวชนเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้น พิจารณาจากความชุกของการดื่มในรอบ ๓๐ วัน เปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๒ และ พ.ศ.๒๕๕๙ โดยเพศชายดื่มลดลงจากร้อยละ ๓๐.๘ เป็น ร้อยละ ๑๙.๓ และเพศหญิงดื่มลดลง จากร้อยละ ๑๘.๒ เป็น ร้อยละ

๑๖.๒ นอกจากนี้ยังสามารถป้องกันเหตุทะเลาะวิวาท ก่อนความเดือดร้อนรำคาญ โดยเฉพาะพื้นที่รอบมหาวิทยาลัย ประชาชนในชุมชน รอบมหาวิทยาลัย และนักศึกษารับรู้ถึงการลดลงของเหตุทะเลาะวิวาทได้

การบังคับใช้กฎหมายควบคุมร้านเหล้ารอบสถานศึกษาอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง ยังผลให้เกิดพื้นที่ปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชนมากขึ้น จากการลดจำนวนจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งร้านค้า สถานบันเทิง ผับ บาร์ ยังนำไปสู่การลดปัญหาการสร้าง ความเดือดร้อน ทะเลาะวิวาท เป็นผลดีต่อการปกป้องรักษาคุณภาพชีวิตของเยาวชน นักเรียน และนักศึกษาไทยอีกด้วย.

